

II. NAGRADA

AUTOR: Katarina Brešić

NASLOV KRATKE PRIČE: U mome podrumu

Prije sam voljela pisati u svoj dnevnik. Svaki dan napisala bih barem jednu pozitivnu misao ili riječ, a onda kada bih bila loše volje, čitala bih te svoje misli koje bi me gotovo uvijek ohrabrile. Sada ima previše loših dana i moje stare riječi više me ne mogu obradovati. Prije je moja kosa bila duga i puna svijetlih pramenova koje joj je napravilo sunce. Sada sunce mogu samo sanjati, a moja je kosa beživotna i prošarana sijedim vlasima. Prije moj maleni svijet nije imao granice. Sada ne izlazim iz svog podruma. Prije sam mislila da dovoljno cijenim svoj život. Sada shvaćam koliko sam bila u krivu. Ne možeš znati cijeniti svoj život dovoljno dok ne proživiš ovo. Sada tek shvaćam što sam to prije imala.

Moj je grad trenutačno prašan i razrušen. Barem nam tako govore. Ja već tjednima ne izlazim iz svog podruma koji je također prašan. Na sredini moga prašnog podruma šareni je tepih koji je nekada svoje mjesto imao u blagovaonici. U kolovozu je u našem susjedstvu pala prva bomba, a iz mojih je ruku tada ispala šalica tatine kave koja je nekim čudom ostala čitava. Kava je, nažalost, učinila svoje i dobar dio našeg šarenog tepiha od tada ima veliku smeđu mrlju. Iako je rat, moja mama je nakon dolaska naših susjeda u podrum stavila tepih kako bi prostor izgledao toplije, a mrlju je pokušala sakriti stavivši na nju ogromnu teglu umjetnog cvijeća. Vjerujte, imali smo najčudniji podrum u okolini. Nas devet stanara uglavnom se smjestilo što dalje od stubišta koje je vodilo Van. Vani nitko ne smije ići osim mog osamdesetogodišnjeg susjeda koji je ujedno i jedini muškarac u našem podrumu. Ja sam prošli tjedan svoju malenu prosljedu glavu ipak progurala kroz prozor svoje bivše sobe dok je mama u podrumu spavala. Zatvorenih očiju, jer nisam željela vidjeti svoju ulicu, izvirila sam Van, a lice mi je odmah zapuhnuo hladan studentski vjetar. Ni minuta nije prošla a već me bio uplašio zvuk granate, pa sam brže-bolje jurnula nazad u podrum. Takvi mali nestašluci veselili su me i barem na neko vrijeme zaboravila bih da tko mi nedostaje. Nedostaje mi moj tata i njegove bezbrojne šalice kave, nedostaje mi moj brat i njegova gitara, nedostaju mi mojih prijatelji s kojima se već tjednima nisam nasmijala. Čak i mama mi nedostaje. Ona se pravi da nije zabrinuta, ali njezino je mladoliko lice puno paučastih bora, držanje joj je postalo pogrbnjeno dok su joj osmijesi kratki i popraćeni tužnim pogledom. Ponekad se za nju brinem više nego za dečke. Jučer mi je na primjer rekla da napravim zadaću, iako su prošli mjeseci od kada se škola zatvorila, a nekih dana se uopće ne diže iz svoje vreće za spavanje. Baka Stana koja je također stanarica moga podruma kaže mi da je u tim danima moram ostaviti na miru. Baka Stana je već izgubila muža, kćeri su joj u Njemačkoj i svoju je tugu zamijenila potrebom da svima pomaže, ujedno je i postala veliko zabadalo što se uglavnom odrazilo na mene. Ostali stanari su također starci uglavnom iz staračkog doma u kojemu je mama prije radila. Osim činjenice da je rat i svi su tužni, ja se uz to osjećam osamljeno i beskorisno. Pokušala sam pomoći oko hrane, no tu se nema šta pomoći. Premalo je posla i svi se žele osjećati korisno, barem u ovom podrumu, pa za mene nisu ostavili nikakav posao. Moji dani uglavnom prolaze tako da slušam radio i prenosim svima informacije jer gotovo nitko osim mene nema uši mlađe od pedeset godina. Najdraži dio ovog podruma šareni mi je tepih na kojem spavamo baka Stana i ja. Ona redovito zalijeva umjetno cvijeće, a ja zagnjurim glavu u svoj stari jastuk i zamišljam da je ovo još jedan neobično običan jesenski dan u kojem sam odlučila leći na šareni tepih i zagnjuriti glavu u njega. Postoje dani kada nas netko posjeti. Kucanje na vratima postalo je svakodnevica tog studenog. Ljudi

su se željeli sakriti od iznenadnog granatiranja pa bi onda ostali i s nama razmjenjivali priče. Često bi se ti isti ljudi vratili pa nam u znak zahvalnosti donijeli malo mlijeka u prahu ili koju glavicu kupusa. I danas nas je probudio zvuk granata koje su blizu, pa i preblizu, a ubrzo je ušao i bratov prijatelj Ivan koji nam je rekao kako je brat živ, no tatu nisu već dugo vidjeli. Nisam se htjela rasplakati pred njime jer mi odjedanput bilo iznimno bitno da on ne pomisli da sam obična klinka. Ovog kolovoza sam navršila sedamnaest godina. Pravo vrijeme da navršiš sedamnaest godina, zasigurno. Tata me je za sedamnaesti rođendan obećao odvesti na more, no prije mog rođendana on je otišao na bojište i jedno je deset kilometara udaljen od Vukovara. Sada mi nedostaje toliko jako da bih pristala još godinama živjeti u ovom prašnjavom podrumu samo da znam da je živ. Suze mi već grizu oči, no pokušavam se usredotočiti na razgovor stanara i zaboraviti na svog oca. Na njega ću misliti navečer. Navečer svi razmišljaju o svojim i o Vani. Navečer svi plaču i svi se prave da ne čuju jedni druge da plaču. Tako na neki način, omogućavamo jedni drugima privatnost koja je prava rijetkost u ovom mom podrumu. Ivan će nam kasnije dovesti još troje novih stanara koji su ozlijeđeni, no baka Stana uvjerava sve kako će ih ona znati liječiti. Ogledam se oko sebe i promatram svoj mali podrum koji će s pridošlicama postati još manji. Svoje stvari pomakla sam sa svog šarenog tepiha kako bi tamo napravili mjesta za nove stanare. Nedostajat će mi moj tepih. Ponovno me počinju gristi suze iako znam da je moje sebično razmišljanje neprihvatljivo. U podrumu vlada neko čudno raspoloženje. Svi su stanari uzbuđeni što netko novi dolazi. Osim moje mame. Moja mama je u jednom od onih svojih bezvoljnih dana. Ona spava. Sjetim se kako je danas osamnaesti studenoga. Za malo više od mjesec dana će Božić. Možda nabavimo nekakvo drvcce ili granu za naš podrum. Moje je misli prekinulo oštro kucanje. Prostorijom je zavladao muk. Baka Stana popravljala je svoju frizuru i kao prava domaćica pošla otvoriti ulazna vrata. No, ona se više nije vratila u moj podrum. U moj su podrum ušli neki drugi ljudi. U moj su podrum ušli muškarci gruba lica, s puškama i pogledima u kojima nisam vidjela ljudskost. Njihova vika zamijenila je muk, a zvuci metaka koji odzvanjaju mojim podrumom zadnje su sjećanje koje imam na nj. Na mome tepihu sada je bilo previše mrlja za pokriti.

Dok nas guraju prema Van, na prst jedne ruke mogu nabrojati koliko nas je ostalo. Na izlasku se spotaknem o nečije tijelo, a iza sebe čujem vrištanje. Pozdravljam se sa svojom kućom, sa svojim podrumom. Šaljem im te pozdrave mislima, pogleda uperenog u cestu ulazim u kamion gdje je me guraju ti grubi muškarci, guraju na gomilu drugih ljudi koji vrište i zapomažu. Još pucnjeva. Zatvorim oči i prestanem razmišljati. Prije sam tako podcjenjivala svoj podrum. Prije nisam grčila svoju mamu. Prije nisam znala cijeniti svoje podrumske stanare. Sada u ovom kamionu želim sigurnost svoga podruma, zagrljaj moje mame koja mi govori da će sve biti u redu, sada želim čuti negodovanje svojih stanara. Sada tek znam što sam imala jučer.